

מתני' איזהו נשך ואיזהו תרביית

דברים כג. כ לא תשיך לאחיד נשך כסף נשך אכל נשך כל דבר אשר ישך [לאו ה – על הלוח]:

ויקרא יט. יד לא תקלל חרש ולפני עור לא תתן מכשל ונראת מאלקיד אני ה' [לאו ו]:

שמות כב. כד אם כסף תלנה את עמי את העני עמך לא תהיה לו כנשה לא תשימון עליו נשך [לאו א]:

ויקרא כה. לו אל תקח מאתו נשך ותרביית ונראת מאלהיך וחי אחיד עמך [לאו ב]: לו את כסף לא תתן לו בנשך [לאו ג] ובמרבית לא תתן אכלך [לאו ד]: לח אני ה' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים לתת לכם את ארץ כנען להיות לכם לאלקים:

<p>איזהו נשך: המלוה סלע בה' דינרין. סאתים חטין בשלש. –אסור מפני שהוא נושך. ריבית קצוצה – דאורייתא</p> <p>ואיזהו תרביית: המרבה בפירות. כיצד, לקח הימנו חטין בדינר זהב הכור וכן השער. מותר, שהרי יצא השער עמדו חטין בל' דינרין, אמר לו תן לי חטיי שאני רוצה למוכרן וליקח בהן יין. מותר. אמר לו הרי חטיך עשויות עלי בשלשים, והרי לך אצלי בהן יין, ויין אין לו. מותר.</p>	<p>ריבית קצוצה – דאורייתא</p> <p>מותר, שהרי יצא השער</p> <p>מותר.</p> <p>מותר.</p> <p>אבק ריבית אף שיצא השער</p>
---	--

דינר כסף	סלע	דינר זהב
6 מעה	4 דינרים (כסף)	25 דינרים (כסף)

מלוה: את כסף לא תתן לו בנשך ובמרבית לא תתן אכלך: (ויקרא כה, לז) לוח: לא תשיך לאחיד נשך כסף נשך אכל נשך כל דבר אשר ישך: (דברים כג, ט)

כל דבר	אוכל		כסף		
	ריבית	נשך	ריבית	נשך	
גזירה שוה נשך – נשך	ובמרבית לא תתן אכלך	גזירה שוה נשך – נשך	גזירה שוה נשך – נשך	את כסף לא תתן לו בנשך	מלוה
כל דבר אשר ישך	נשך אכל [אם אינו ענין]	(הו"א נשך אכל) לא תשיך . . כל דבר אשר ישך	נשך כסף [אם אינו ענין]	לא תשיך . . כל דבר אשר ישך	לוח